

## ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו – למה?

למז"ט בן שני למשה רבינו [אף שלא נזכרה לידתו], וכנראה שהאירוע הזה היה ביום שמיני ללידתו, שהוא זמן הברית, אלא שנתרשל משה במילתו, וע"ז בא עונש המיתה, והיינו על שלא מל את אליעזר בנו ועל שנתרשל נענש עונש מיתה, וזה בלבד תמוה מאד וכי היכן מצינו עונש מיתה על ביטול או דחיית מ"ע אפילו מצוה חשובה כמו ברית מילה, ובודאי המבטל מצות מילה לגמרי עונשו בכרת, אבל לא זה היה כוונת משה, וכי משום שנתרשל במצוה עונשו במיתה, ולא מובן כלל, ובכלל לא מובן מדוע יתרשל משה במצות מילה.

וזה הוקשה לרבי יוסי שח"ו שמשוה נתרשל, ולכן ביאר מכיון שלא רצה לסכן את התינוק בתוך שלשה ימים למילתו, ולכן לא מל, אבל מצד שני הרי הקב"ה ציוה לו ללכת למצרים בשליחות להוציא את ישראל, וא"כ מה היה עליו לעשות, אבל מכיון שנתעסק במלון תחלה נענש בעונש מיתה [ולכן נכתב ויהי בדרך במלון]. ואיך ידעה צפורה שזה על עסק מילה, מביא רש"י שהמלאך היה בולע את משה עד מקום המילה, ובגמ' איתא שבאו אף וחימה, שהם מלאכים של מדת הדין, ובלעו את משה מראשו עד ירכיו וחוזר ובלעו מרגליו עד אותו מקום, אבל גם זה תמוה טובא איך שייך לענוש מיתה ע"ז, ובכלל ממ"נ הדבר תמוה עד מאד, דאם באמת היה מחויב משה לימול את בנו ולא עשה כן א"כ באמת נתרשל ומדוע אמרו שח"ו שנתרשל, ואם היה מותר לו להתעסק במלון תחלה א"כ מדוע באו אף וחימה להורגו, וכל הסוגיא כאן תמוהה מאד, ובכלל הרי משה עכשיו באמצע השליחות להוציא את בני מצרים וכי היה הקב"ה ממיתו עכשיו באמצע השליחות, ומחמת קושיא זו פירש ראב"ע בשם ר"ש בן חפני שהמלאך היה רוצה להרוג את אליעזר לא את משה, ועי"ש, וזה גם דעת רשב"ג בגמ' נדרים שם, אבל אין זה דעת רוב רבותינו ורש"י ושאר הראשונים. והנה דבריהם צ"ב, שעדיין לא מובן כל ענין עונש המיתה בזה, ואם נזכה אז נחזור לפרשה זו לבאר את הענין ע"פ המהלך של הגמ' בנדרים ושיטת רש"י<sup>1</sup>.

אבל כנראה מחמת כל הקושיים הללו יש לנו מהלך אחר בכל הפרשה הזו, וגם זה בחז"ל אלא שרש"י לא מעתיקו, אבל הובא זה במכילתא וכן הוא בתרגום יונתן שיש מהלך אחר בכל הענין, ולפי"ד אירוע זה לא היה עם אליעזר אלא עם גרשום, ומה שלא היה גרשום מהול אף שכבר נולד לפני הרבה זמן, ביאר בת"י משום שזה היה התנאי שעשה משה עם יתרו שהבן הראשון שיהיה לו יהיה לע"ז, ובזה נכלל שלא ימול שהוא אות ברית שבין הקב"ה לישראל, ואת אליעזר הוא בודאי מל כי הוא לא היה בתנאי שביניהם [ובאמת בפרשתנו כלל לא נזכר שאליעזר נולד, ורק כתוב שלקח משה את אשתו ואת בניו כלשון רבים שמבואר שהיו לו שני בנים, אבל לא נזכר שמו עד פרשת יתרו, ואפשר משום שעד הברית הרי לא קיבל שם, ולא הזכירה התורה מה קראו אותו בשעת הברית], והנה לפ"ז יש ליישב את כל הענין, כי זה באמת היה טענה גדולה על משה

שמות תשפ"ד שלום רב

לאחר כל הדו"ד שבין הקב"ה למשה על מינויו כשליח ה' להוציא את בני מצרים, שלבסוף מסכים משה ללכת, אז הבין משה שמהיום והלאה הוא נהיה איש ציבור, וכמו שיודע כל איש ציבור מימות משה ועד עכשיו, זה לפעמים סתירה לחייו הפרטיים, שהרי יש לו אשה ומשפחה, ומהיום הוא יהיה עסוק מאד בהנהגת הציבור, ואמנם מספרת התורה שבקש רשות מיתרו לחזור למצרים [כמו שהבטיח לו שלא יצא ממדין בלי רשותו] ולקח עמו את אשתו ואת בניו, הרי שהיו לו אז כבר שני בנים, ומסתימת הלשון אצלנו משמע שהם חזרו אתו למצרים, אבל רש"י בפרשת יתרו מביא שאהרן אמר לו שעל הראשונים אנו מצטערים ולכן היא חזרה אל בית יתרו אביה, ומחמת זה היא באמת לא היתה במצרים בזמן המכות ובזמן קריעת י"ס, ורק כאשר בא יתרו לבקר את משה אז הוא הביא למשה את צפורה ואת שני בניו, ולמ"ד שיתרו לא בא עד לאחר מתן תורה, א"כ צפורה ושני בני משה לא היו נמצאים בשעת מתן תורה ביחד עם כלל ישראל.

אבל עוד קודם שחוזרת צפורה למדין, כאשר היו בדרך בין מדין למצרים וכאשר היה עדיין ביחד עם משפחתו, קורא אירוע מזעזע שבו כמעט איבד משה את חייו, שהתורה מספרת שכאשר היו במלון באמצע הדרך "ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו", שלפי הפשטות חיי משה בסכנה, אבל לא כתוב מדוע, אלא שחייו ניצלו ע"י ברית מילה של ערלת בנה ובהכרח שהאירוע קשור עם ברית מילה, אבל הדברים סתומים בתורה, והפלא הגדול ביותר הוא שהרי עכשיו אנו באים משבעה ימים ושבעה לילות שבהם הקב"ה מתחנן למשה לקחת את השליחות, ומשה מנסה להשתמט מזה בכל דרך שיהיה, אבל עכ"פ בסופו של דבר כנראה הוא מקבל את השליחות [אף שבאמת זה לא מפורש בפסוק שהוא אכן מקבל את זה, כי רק כתוב שהוא הלך משם לבקש רשות מיתרו לחזור למצרים "ואראה העורם חיים" והוא לא מספר לו כלום אודות התפקיד, אבל בפשטות הוא הסכים עכשיו להיות השליח], וה' מצוה אותו לחזור למצרים משום שמתו דתן ואבירם או שירדו מנכסיהם, וה' מדבר אותו שוב ואומר לו שבסופו של דבר יהיה כאן מכת בכורות "הנה אני הרג את בנך בכורך", ואז יוצא משה לדרך, אבל פתאום בא איזה הפסק, ומשה בסכנת מיתה משום משהו ששייך למילתו של בנו, וזה פלא שיבקש ה' להמיתו כאשר הוא בדרך להתחיל את שליחותו, והדברים סתומים.

ובאמת גם חז"ל נתקשו מאד בהבנת פרשה זו, וזה משתקף ברש"י שהעתיק את דברי חז"ל בגמ' אבל הביא מחלוקת בזה, וזה שלא בדרך רש"י שכאשר הוא מביא כמה פשטים הוא אומר זה פשוטו ואח"כ מדרשו, אלא כאן הוא מביא מחלוקת של חז"ל כשני שיטות, והיינו שלכו"ע הנידון כאן הוא הברית מילה של אליעזר, שהרי גרשום נולד כבר לפני הרבה שנים, אבל עכשיו על סף הנסיעה למצרים להוציא את בניו נולד

1. והנה בפרשה עמומה זו, היינו מצפים דברי אלקים חיים מהרמב"ן שיבוא ויבאר פרשת סתומה זו, אבל ראה זה פלא שהרמב"ן מדגל כל הענין, ואין שום פירוש מהרמב"ן על ארבעת הפסוקים של הענין זה, ותמוה טובא.

איך הסכים שבנו הבכור יהיה ע"ז, ואף שהיה מוכרח להסכים לזה שהרי היה תחת פיקודו של יתרו, ובפרט לפי מה שאמרו בדה"י של משה<sup>2</sup> שיתרו שם את משה בבית הסוהר קודם שנשא את צפורה ורק הסכים ליתן את צפורה בתו למשה לפי התנאי הזה, אבל היה לו להכנס בסכנת נפשות ולא להסכים לזה, אבל עכ"פ מכיון שאולי דינו כב"נ א"כ אינו מחויב למסור נפש על קדה"ש כדאיתא בגמ' סנהדרין ופסק הרמב"ם בפ"י הל"ב ממלכים שב"נ אינו מצווה על קדה"ש [ולפ"ז אפשר שאסור לו למסור נפשו שהרי אז הוא חובל בעצמו, וכבר הקשה כן הפרשת דרכים על אברהם שמסר עצמו לאור כשדים], וא"כ כ"ז אינו אלא היתר כ"ז שהיה בבית יתרו, שאז י"ל שלא היה מחויב למסור נפשו ע"ז, אבל עכשיו שיצא מבית יתרו והיה בדרך במלון, א"כ שוב לא היה יכול יתרו לעכבו [דע עכשיו לא היה יכול לצאת בלי רשותו של יתרו שהרי נשבע לו ע"ז וכמו שהביא רש"י פעמיים בפרשה זו שנשבע ליתרו שלא יעזוב את מדין בלי רשותו], וא"כ ברגע שהיה משוחרר היה לו למולו מיד, ולכן מכיון שנדחה אפילו קצת זמן, ואפילו בכדי לעסוק במלון, בזה שייך שיהיה עליו טענת עונש מיתה, שהרי אין זה דחיה במצות מילה, זה דחיה בהכנסת בנו לכלל ישראל, כלומר שיהיה יהודי ולא גוי, שהרי דחיית המילה לא היתה מחמת התרשלות וכדומה אלא מחמת הכניעה לע"ז, וזה אפשר שהוא כבר נכנס לגדר אביזריהו דע"ז, ומוכן היטב כל הטענה על משה.

ולפי הת"י לא ילדה צפורה עכשיו בן כאשר הכינו את עצמם לנסיעה, ושני הבנים האלה כבר נולדו לפני הרבה זמן, ואליעזר כבר היה מהול משום שכנגדו לא היה שום תנאי, ורק גרשום הסתובב בעולם בלי ברית [ואולי היה בגיל מבוגר מאד, ואולי לא, כי אנו לא יודעים כלום על הגילים שלהם], וזה באמת טענה על משה, ולכן היה צריך לעשות כן ברגע שיצא מרשותו של יתרו, ונמצא שכל מה שאמרו חז"ל שהביא רש"י על התרשלותו של משה זה אמנם נכון, אבל לא מיירי בתינוק בן ח' שהיה אליעזר אלא מיירי במובגר שבשיטה לא נימול, ובזה באמת אסור להתרשל ואסור להתעסק בעסקי המלון, כי זה ממש בנפשו.

וגם יובן בזה מדוע היתה צפורה זו שהוצרכה לעשות את המילה, שבאמת תמוה שאם הטענה היא על משה שלא מל את בנו בגין התנאי, א"כ מדוע באמת משה לא מל אותו מיד כאשר יצא ממדין, ובודאי כאשר ראה שחיו בסכנה, וראב"ע הקשה את זה ויישב שהיה משה חולה ואחזתו רעדה ולא היה יכול למול את התינוק ומלה אותו צפורה, אבל מדוע באמת לא מצוה משה את צפורה למול את הבן, הרי מצות מילת הבן היא על האב, ואיך זה שלא היה משה מודע לכל זה, ומדוע הסתובב הדבר שהמילה תעשה ע"י צפורה?

אבל מצינו תשובה לזה בדברי החזקוני, שהוא לא מביא את הת"י אבל מעצמו הוא מפרש את הפרשה הזו כמו

שפירש בת"י אלא שמוסיף בזה פרטים חדשים, וז"ל וכל זמן שהיה בבית חמיו לא נענש לפי שלא היה בידו סיפק לעשות בשביל חמיו שהיה מעכב כו' שביקש המלאך להמיתו במלון בשביל בנו בכורו שעדיין לא מל, ודבר זה גרם לב"ב להיות עע"ז [כהן בפסל מיכה], ולפיכך הקדים המלאך להרוג את משה מיד ותקח צפורה צור לפי שעל ידה היה העיכוב וכו'. והנה לא ביאר היטב מה כוונתו במש"כ לפי שעל ידה היה העיכוב, כי הרי העיכוב היה ע"י יתרו, ואיך שייך להאשים את צפורה בזה. ובהכרח כוונתו לומר דבר מבהיל, שבאמת קשה איך שייך שיתרו יעשה כזה תנאי שהבן הראשון יהיה לע"ז, הלא הוא עצמו הפסיק מלהיות עע"ז עוד קודם שפגש את משה וכמו שהביא רש"י [ב-טו] שפרש מע"א ונידוהו מאצלם שלכן באו הרעים וגירשו את בנותיו מהבאר, ויש בזה תירוץ שונים, אבל מהחזקוני חזינן שאף שפרש יתרו מע"ז, אבל איזה שמץ של ע"ז נשאר אצל צפורה, כלומר שהיא היתה זו שבקשה מיתרו לעשות תנאי כזה עם משה, שהיא היתה עדיין אדוקה באיזה ע"ז ולכן כתב החזקוני "שע"י היה העיכוב", ולכן היא הוצרכה לעשות את החיתוך, בכדי להראות שאע"פ שהיתה נשואה למרע"ה מ"מ היא היתה מפקפקת עדיין מה בדיוק הוא הגדר שלה, ולכן היא זו שבקשה יתרו שהבן הראשון ישאר בגדר עע"ז, אבל עכשיו שראתה את הסכנה אז לקחה צפורה צור והיא עשתה את המילה, ובזה כאילו הוא מצהירה שהיא מקבלת עליה עומ"ש, אבל לא היה זה עד הרבה שנים לאחר נישואי צפורה ומשה, ושני בניהם נולדו להם עוד קודם שצפורה היתה מופרשת לגמרי מע"ז.

ולכאורה זה חידוש נפלא, ומה גם שהחזקוני כותב שמחמת התנאי הזה באמת נתקיים הע"ז אצל נכדו של משה בזמן פסל מיכה, הרי שהיה כאן נזק לדורות בזה שהסכים משה לתנאי זה שלפמש"כ היה בהשפעת ובהשראת צפורה, וצ"ע אם יכול החזקוני לחדש דבר כזה, אבל נוכחתי שבאמת הדבר מפורש בגמ', ונקדים זה במה שיש לתמוה על היחס של משה לבניו, דבאמת אין אין אנו יודעים הרבה על גרשום ואליעזר, והם מוזכרים בתורה רק פעם אחת בתחלת פרשת יתרו, שלאחר קריע"ס הביא יתרו את צפורה ואת שני בניה למדבר, וחזק מזה אין לנו שום זכר לאיזה יחס שהיה למשה עם בניו, ובודאי אין אנו מוצאים שהיה למשה נחת מבניו, אלא שבפרשת פנחס רש"י מביא מחז"ל שבקש משה שהנהגת הציבור תעבור לבניו כמו שבנות צלפחד בקשו את ירושת אביהן, והקב"ה אמר לו שיורשו יהיה יהושע שהוא יותר ראוי לזה, ומוכרח לכאורה מזה שהם לא היו ראויים להנהגה, כי בלא"ה הרי יש דין התורה של למען יאריך ימים הוא ובניו בקרב ישראל, שהמלכות עוברת ביורשה אא"כ אינו ראוי לכך, ובהכרח שכן היה שהרי לפי חז"ל נכדו של משה, יהונתן בן גרשום, היה כהן לע"ז של מיכה, [אמנם בפסוק עצמו כתוב שהיה בן מנשה שרצו להעלים את הקשר למשה], וזה תמוה שמשה לא זכה לנחת מבניו בניגוד

2. מעניין שאנו יודעים מעט מאד פרטיים על משה רבינו בתחלת ימי חייו, שהתורה רק מספרת שכאשר גדל משה ויצא אל אחיו הוא הרג את המצרי שהכה איש עברי מאחיו והוצרך מחמת זה לברוח ממצרים שכמעט נהרג ע"י חרב פרעה, אבל אח"כ עברו הרבה שנים עד שהקב"ה פוגש אותו אצל הסנה, שאז הוא כבר בן שמנים שנה, אבל אין לנו שום ידיעות אודותיו חוץ מזה שנשא את צפורה ונולד לו את גרשום כשהיה במדין, אבל אנו לא יודעים מתי זה היה, ויש במדרשי חז"ל כמה סיפורים אודות משה כשהיה במדינת כוש, שיי"א שהיה שם מלך, ויי"א שהיה בבית הסוהר הרבה זמן ששמו יתרו בבית הסוהר משום ששמע שפרעה מבקש אותו, אבל כל הסיפורים האלו לא דוקא שנאמנים עלינו, וכ"כ ראב"ע [שמות ב-כב] ואשר כתוב בדה"י של משה אל תאמין וכלל אומר לך כל ספר שלא כתבוהו נביאים או חכמים מפי הקבלה אין לסמוך עליו ואף כי יש בו דברים שמכחישים הדעת הנכונה וכו'. וכ"כ עוד [ד-כ] ואל תסמוך על דה"י של משה כי הבל כל הכתוב בו, ועיי"ש.

ולכן א"א היה לייסד את שבט הכהונה מזרעו של משה, והדברים מרעישים. ויוצא שאם נצרף דברי חז"ל בגמ' ב"ב ביחד עם דברי הראב"ע יצא שמשה לא זכה לנחת מבניו וגם לא זכה לכהונה מבניו, משום שנשא את צפורה, והיא באיזה מדה לא היתה ראויה להיות אמן של כהני או מנהיגי ישראל.

ולפ"ז נבין דברי פלא של רש"י בסנהדרין פ"ב א' ד"ה בת יתרו מי התיר לך, שזו היתה טענת זמרי בן סלוא נגד משה שאסר לו לזנות עם כזבי בת צור, שעשה לו זמרי בת יתרו מי התיר לך, ופירש"י משה קודם מת"ת נשאה וכשנתנה תורה כולן בני נח היו ונכנסו לכלל מצוות והיא עמהם וגרים רבים של ערב רב עכ"ל, ומבואר מדברי רש"י כנ"ל שצפורה לא התגיירה עד מתן תורה [וכאן כנראה סובר רש"י שיתרו קודם מתן תורה בא וצפורה התגיירה בשעת מתן תורה, וברש"י בחומש לא ברורה דעתו], אבל פלא גדול שהוצרך רש"י להוסיף שגרים רבים של ערב רב נתגיירו עמהם, שזה לא שייך כלל לסוגיא ואינו מוסיף בפירוש הענין כלל. וגם פלא שיכניס את גירות צפורה ביחד עם הגירות של הערב רב, שהרי לכאורה כוונתם היה לגמרי שלא לשם שמים, וכל זה פלא, ולא מצאתי לע"ע עומדים על זה.

אבל נראה שכוונת רש"י בזה היא לפרש טענתו של זמרי, שלכאורה לפי הפשטות מה שטען זמרי היה שטות, שהרי איך אפשר לרמות המעשה עם כזבי בת צור לנישואי משה וצפורה, הרי פשוט שמשה גייר מקודם לש"ש ואילו זמרי בעל ארמית לשם זנות, ומה א"כ טען זמרי? וקשה לומר שטען טענות שאין להם שקר ואם להם אחיזה במציאות כל עיקר, כי הלא כל בני שבטו היו שם והיה צריך למצוא טענות שיוכנו בשכליהם, כלומר הוא רצה לשכנע אותם, וא"כ מה טען, וזה כנראה הוקשה לרש"י. ולכן פירש"י שבאמת זמרי ידע שנשארו איזה פקוקים בלבה של צפורה עכ"פ בשעה שנישאה למשה, ואולי זה היה דבר ידוע במחנה ישראל, ומחמת זה רצה להטיל ספק על כל גירותה, כלומר גם היא לא התגיירה ואין היא בת ישראל כשרה, ולכן היא לא גרעה מכזבי בת צור, ואלא מאי בודאי חשבה משה לקרבה ליהדות כאשר נשא אותה, וא"כ גם אני אעשה כן עם כזבי, וא"כ מה החילוק בינינו, ולזה הוסיף רש"י שחשב זמרי שהיה אמת בטענתו, כי גירותה של צפורה היה כגירותם של הערב רב, והיינו שאף שבודאי שמתחלה אולי התגיירו באמת והיו נחשבים כישראל, אבל עכ"פ הגירות באה מחמת סיבות חיצוניות, והיינו שראו מוראות ה' ופחדו ממנו, והרי זה כהני גרים שבימי שלמה, שהיו גרי אמת אבל הצטרפו לכלל ישראל בגלל הימים הטובים, ואין אנו רוצים בגרים כאלו, וכמו"כ צפורה, אף שהיא נישאה למשה ובסופו של דבר התגיירה בשעת מתן תורה, מכל מקום לא עשתה כן בלב שלם, ולכן טען עליו זמרי: בת יתרו מי התיר לך<sup>3</sup>.

לאהרן שזכה לארבע בנים צדיקים, ואף שמתו נדב ואביהוא בצעירותם, אבל הלא ע"ז נאמר בקדשי אכבד, שהם גדולים ממני וממך, ובודאי אלעזר ואיתמר הלא ירשו את הכהונה גדולה מאהרן, הרי שבנקודה זו אנו מוצאים חילוק גדול בין משה ובין אהרן.

אבל הנה זה הוקשה להגמ' ועונה תירוץ שבהשקפה ראשונה הוא דבר נפלא, וז"ל הגמ' בב"ב [דף ק"ט ע"א]: לעולם ישא אדם בת טובים שהרי משה נשא צפורה ויצא ממנו יהונתן, ואהרן נשא אלישבע ויצאו ממנו נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר. ולכאורה זה פלא, שהרי צפורה נתגיירה ליהדות וגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, ואין סיבה לא לישא את הגרים, ומה הטענה על משה רבינו, וכי היה לו לילך אחר הייחוס? ועכ"פ בודאי נשמע מדברי חז"ל אלו שהם מבקרים את משה על זה שנשא את צפורה, ואולי זה היה טעות מצדו של משה וזה גרם שלא ראה נחת מהבנים שלו. אבל נראה בודאי שא"א לומר שמנעו חז"ל את הנישואים עם הגרים, ואדרבה התורה הזהירה על כבוד גירי הצדק כמה פעמים, אלא שכנראה מחז"ל שהם הרגישו איזה חסרון בגירותה של צפורה, ואף שכנראה התגיירה באיזה זמן וקבלה עליה עול מצוות, אבל בתוך לבה היו איזו פקוקים והיסוסים אם אכן היה כדאי לה כל העסק, ואפשר שפקפקה באמיתות התורה ולא קיבלה עליה דת ישראל בכל המובנים, עד שאף שלבסופו של דבר היא כן קבלה את הדת, אבל זה כבר השאיר רושם לדורות, שהרי בניה שנולדו לה ממשה, גדלו קודם שהכירה צפורה היטב את הקב"ה. אבל עכ"פ יש לנו מקור נאמן מדברי חז"ל למה שכתב בחזקוני, ועוד יותר מזה, ולפ"ז אפשר שזה גם כוונת הת"י.

ובאמת עיין בראב"ע בפרשת וארא [ו-כג] עה"פ ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה שכתב וז"ל והזכיר אחות נחשון בעבור סוד הכהונה עכ"ל, ודבריו סתומים, אבל להלן ריש פרשת תצוה [כח-א] כתב לבאר מה שאומרת התורה שם ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו לכהנו לי שכתב וז"ל וכבר רמזתי לך למה נבחר אהרן להקדישו לשם בעבור כבוד משפחת נחשון, שיהיה הכהנים מכפרים על בני ישראל, ואין לדבר על משה אדונינו, כי בורח היה ומי יתן לו עברית עכ"ל, ומשמעות דבריו היא כפי הגמ' בב"ב, שהחילוק בין כהונתו של אהרן לתפקידו של משה, שהכהונה צריכה להמשך במשפחה, כלומר שאהרן נבחר עם בניו משום שהם צריכים לכפר על בני ישראל, ומכיון שבניו הם בני משפחת נחשון בן עמינדב לכן היו ראויים לכך, ולכן הקשה מדוע לא זכה לזה משה, ולזה תירץ שמשה לא היה לישא אשה חשובה כי היה ברח ומי יתן לו עברית, ולכן הוכרח לישא את צפורה שלא היתה עברית, אבל מחמת זה לא היה משה לקבל את הכהונה, כי בניו שיצאו לו מצפורה לא היו ראויים לכך,

3. וראיתי בטעמא דקרא שהביא מהסטיפלר שזה גופא מה שרצה יתרו, והיינו שלא יגייר אותה כאשר נשא אותה, וממילא הבן הולך אחריה ואינו במצוות מילה, ומכיון שלא יתקדש בקדושת מילה ממילא הוא הפקר לע"ז, ועיי"ש. ולפי"ד הכוונה שצפורה לא רצתה להתגייר אז, וממילא היה פטור ממילה, ובהכרח צ"ל לפ"ז שמכיון שכמעטו מת משה בגין זה ממילא כאשר היא מלתה אותו היא ג"כ גיירה אותו, דבלא"ה הרי היה פטור ממילה, וצ"ע בזה.